

Aan de leden van de raad
 i.a.a. de commissieleden

Datum
 27 juni 2023

Uw kenmerk

Uw brief van

Ons kenmerk
 803442

Bijlagen

Onderwerp:
 Raadsinformatiebrief meicirculaire 2023 gemeentefonds

Geachte leden van de raad,

In deze brief informeren wij u over de financiële effecten van de meicirculaire voor de gemeente Houten en de overige relevante ontwikkelingen op gebied van het gemeentefonds.

Aanleiding

Op 31 mei is de meicirculaire door het Rijk gepubliceerd en op 8 juni jl. de aangepaste versie. De circulaire is gebaseerd op de Voorjaarsnota van het kabinet. In deze circulaire worden gemeenten geïnformeerd over de hoogte van de algemene uitkering, taakmutaties en de integratie- en decentralisatie-uitkeringen.

Vanwege bestuurlijke planning en publicatie van de gewijzigde circulaire op 8 juni was het niet meer mogelijk om de effecten van de meicirculaire in de perspectiefnota 2024 te verwerken. De gemeentelijke organisatie heeft de effecten zo snel mogelijk verwerkt in een nieuw meerjarenperspectief inclusief enkele actuele ontwikkelingen. Dit nieuwe meerjarenperspectief is gewijzigd ten opzichte van hetgeen in de perspectiefnota 2024 is opgenomen. Het doel van deze brief is ook om de effecten te kunnen betrekken bij het rondetafelgesprek en raadsbehandeling van de perspectiefnota 2024-2027.

Kernboodschap

1. Effect meicirculaire op begrotingssaldo

In de tabel hieronder wordt het financieel effect van de meicirculaire voor de gemeente Houten weergegeven (+ = ten gunste van het begrotingssaldo en - = ten laste van het begrotingssaldo).

	bedragen x € 1.000				
Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
Ontwikkeling accres 2023 en verder	308	1.021	1.000	898	868
Financieringssysteem (excl. verwachte uitname tbv BTW-compensatiefonds)	0	0	0	0	1.936
Herijking gemeentefonds - actualisatie maatstaven	2.369	3.672	0	0	0
Aanpassing raming stelpost BTW-compensatiefonds obv 4 jaarlijks gemiddelde	147	146	145	148	147
Meerkosten loon- en prijsindexatie 2024	0	-735	-754	-1.048	-1.157
Middelen jeugd	0	47	128	-31	-22
Overige ontwikkelingen	-4	287	375	36	543
Totaal effect meicirculaire 2023 op begrotingssaldo	2.820	4.439	894	4	2.316

De financiële effecten uit de tabel worden hieronder verder toegelicht.

Ontwikkeling accres 2023 en verder

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van het accres. Het accres bestaat uit een vaststaand volumedeel en een loon- en prijsdeel dat per circulaire wordt bijgesteld. Naast het accres 2023 en verder is er een extra prijsbijstelling 2022 toegekend (voor Houten: € 0,27 miljoen in 2023 aflopend naar € 0,24 miljoen in 2027). Conform het raadsvoorstel dat 24 januari jl. is behandeld, zal deze prijsbijstelling 2022 ingezet worden voor de subsidieregeling Energiecompensatie Houten.

Financieringssystematiek

In het coalitieakkoord heeft het kabinet een nieuwe financieringssystematiek aangekondigd met als doel een stabiele(re) financiering en meer autonomie. Van het toegekende bedrag in de meicirculaire zal een deel worden gestort in het BTW-compensatiefonds (verwerking in septembercirculaire 2023). De verwachte storting in dit fonds wordt alvast gereserveerd (€ 0,16 miljoen), zodat nog € 1,9 miljoen resteert.

Herijking gemeentefonds

Met ingang van 2023 wordt het gemeentefonds op basis van een andere set van maatstaven verdeeld over de gemeenten; een groot aantal is vervallen, er zijn nieuwe gekomen en bij enkele is de definitie gewijzigd. Het ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK) had bij de meicirculaire 2022 berekend dat deze nieuwe verdeling Houten een nadeel van € 103 per inwoner zou opleveren. Voor de eerste jaren wordt een ingroeipad gehanteerd, waarbij het financiële effect gemaximeerd is op: - € 7,50 (2023), - € 22,50 (2024) en - € 37,50 (2025) per inwoner. Het verschil tussen het door het ministerie van BZK berekende effect en het ingroeipad compenseert het ministerie van BZK als extra inkomsten in het gemeentefonds. Het is niet duidelijk of dit na 2025 wordt voortgezet.

We zien nog verschillende onzekerheden in de nieuwe verdeling. We hebben nog geen ervaring met de ramingen van de nieuwe maatstaven en er is nog veel onduidelijkheid over de termijn en hoogte van compensatie door het ministerie van BZK in verband met het ingroeipad. Daarom hebben we vorig jaar gekozen om een stelpost 'herijking gemeentefonds' op te nemen. Op basis van actualisatie van de ramingen voor de meicirculaire 2023 zien we dat onze voorzichtigheid voor de jaren 2023 en 2024 niet nodig is en laten we deze nu vrijvallen. Voor de jaren erna zal in aanloop naar de perspectiefnota 2025 de situatie opnieuw bekeken worden en zullen we op basis daarvan afwegen of de stelpost (deels) kan vrijvallen.

Ruimte onder plafond BTW-compensatiefonds

Gemeenten declareren hun BTW op overheidstaken bij het BTW compensatiefonds (BCF). Om te voorkomen dat er een openeinderegeling ontstaat, heeft de rijksoverheid een plafond aangebracht. Zolang gemeenten onder het plafond blijven, mag deze ruimte als raming worden opgenomen. Actualisatie hiervan geeft een voordelig effect van € 0,15 miljoen per jaar.

Loon- en prijsindexatie 2024

In de meicirculaire is een bedrag beschikbaar gekomen ter dekking van de indexaties in de begroting 2024. Op basis van de begrotingsrichtlijnen is een raming gemaakt wat de benodigde middelen zijn voor indexatie (loon 4,7% en prijs 6,2%). Het verschil tussen de raming en beschikbare bedrag is als meerkosten opgenomen.

Jeugd

Voor 2024 en 2025 heeft het Rijk middelen beschikbaar gesteld (voor Houten: € 2,4 miljoen in 2024 en € 1,5 miljoen in 2025). Hiermee is het ingroeipad van de besparingsopgave uit de hervormingsagenda voor 2024 en 2025 verzacht en gelijk aan 2023. De extra besparing van het Rijk is voor 2024

komen te vervallen (100 miljoen landelijk). Wij hielden rekening met een lager bedrag vanuit het Rijk. De extra inkomsten zijn in de tabel met financiële effecten verwerkt (zie tabel op pagina 1 onder 'middelen jeugd').

Overige ontwikkelingen

De overige ontwikkelingen zijn een samenstel van allerlei kleinere posten die van invloed zijn op de hoogte van de algemene uitkering.

2. Geactualiseerd meerjarenperspectief 2023-2027

Wanneer we de meicirculaire verwerken in het meerjarenperspectief, dan ontstaat hierbij het volgende beeld:

	bedragen x € 1.000				
Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
Indicatie financieel meerjarenperspectief in perspectiefnota 2024		-5.639	-6.290	-12.385	-15.075
Nieuw begrotingssaldo 2023 in 1e bestuursrapportage 2023	-2.537				
Amendement noodlokale obs Bijenkorf t.l.v. algemene reserve i.p.v. begrotingssaldo	119				
	-2.418	-5.639	-6.290	-12.385	-15.075
<u>Raadsvoorstel in voorbereiding:</u>					
Verdeling middelen inwonersinitiatieven (effect 2024 - 2026 in indicatie perspectiefnota 2024)	75				
Huis van Houten		-108	-108	-108	-108
Wijziging tarief Wmo Huishoudelijke Ondersteuning	-74	-366	-388	-410	-410
<u>Autonome ontwikkelingen</u>					
Vrijval stelpost energielasten door nieuwe inkoopprijs		400	400	400	400
Verminderen legesinkomsten conform perspectiefnota *		-200	-200	-200	-200
Effect meicirculaire 2023	2.820	4.439	894	4	2.316
Indicatie financieel meerjarenperspectief (afgerond)	400	-1.500	-5.700	-12.700	-13.000

* Verminderen legesinkomsten is wel als tekst in de perspectiefnota opgenomen, maar is niet in de cijfers verwerkt. Dit wordt in de begroting 2024 hersteld.

3. Taakmutaties

Naast de algemene mutaties zijn middelen beschikbaar gesteld met een daaraan gekoppelde beleidsintentie (taakmutaties). Deze middelen worden niet verrekend met het begrotingssaldo maar worden direct ten gunste of ten laste van het betreffende beleidsterrein gebracht (budgettair neutraal).

	bedragen x € 1.000				
Omschrijving taakmutatie	2023	2024	2025	2026	2027
Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslag	9	10	10	9	9
Flankerend beleid energiearmoede	66	0	0	0	0
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	53	0	0	0	0
Integraal Zorgakkoord (WMO abonnementstarief)	0	0	143	136	132
Terugdraaien eigen bijdrage huishoudelijke hulp WMO	0	0	124	118	115
Herinvoering eigen bijdrage WMO	0	0	0	-275	-268
overigen	8	5	5	3	3
Totaal taakmutaties in meicirculaire 2023 (budgetneutraal)	136	15	282	-9	-9

4. Integratie en decentralisatie uitkeringen

Integratie-uitkeringen en decentralisatie-uitkeringen zijn tijdelijke uitkeringen met de bedoeling om ze binnen een beperkte periode over te hevelen naar de algemene uitkering. Deze middelen worden niet verrekend met het begrotingssaldo, maar worden direct ten gunste of ten laste van het betreffende beleidsterrein gebracht (budgettair neutraal).

	bedragen x € 1.000				
Omschrijving integratie (IU) en decentralisatie-uitkering (DU)	2023	2024	2025	2026	2027
Brede impuls combinatiefuncties/buurtspportcoaches	-261	-261	-261	-261	-261
Armoedebestrijding kinderen	0	-11	-11	-11	-11
Leerlingenvervoer Oekraïne	46	0	0	0	0
Taal voor ontheemden uit Oekraïne	25	0	0	0	0
Maatschappelijke begeleiding	66	0	0	0	0
Participatie	26	27	28	29	30
overigen	9	0	0	0	0
Totaal mutaties IU's en DU's in meicirculaire 2023 (budgetneutraal)	-89	-245	-244	-243	-242

5. Overige ontwikkelingen op gebied van gemeentefonds

Energietoelage 2023

Voor 2023 is besloten om in 2023 nogmaals € 1.300 aan de mensen met een laag inkomen uit te keren om hen te ondersteunen bij het voldoen van de energierekening. Om huishoudens in 2022 nog beter te ondersteunen, heeft het kabinet gemeenten de mogelijkheid gegeven om € 500 miljoen hiervan al in 2022 uit te keren. De verdeling van de resterende € 875 miljoen (landelijk) wordt bekend gemaakt in de septembercirculaire, aannemende dat dan de juridische grondslag voor de uitkering is geregeld.

Beschermde Wonen

In de meicirculaire 2022 is reeds aangekondigd dat de invoering van het woonplaatsbeginsel en het nieuwe objectieve verdeelmodel beschermd wonen, eerder voorzien voor 1 januari 2024, is uitgesteld. De nieuwe streefdatum voor invoering is nu 1 januari 2025. Meer informatie hierover volgt in een latere circulaire.

Consequentie

Het financieel effect van de meicirculaire wordt ten behoeve van het jaar 2023 verwerkt in de 2e bestuursrapportage 2023 en voor 2024-2027 in de begroting 2024.

Hoewel de meicirculaire de financiële uitdagingen enigszins verzacht, blijft de financiële situatie onverminderd onze aandacht vragen. We houden vast aan onze kritische houding ten aanzien van nieuwe uitgaven en richten ons op de al eerder aangekondigde bezuinigingen.

In de perspectiefnota hebben wij aangekondigd het bezuinigingstraject op te delen in twee fasen. In de eerste fase richten wij ons op het sluitend krijgen van het jaar 2024. De tweede fase richt zich op de bezuinigingen vanaf 2025.

De uitkomsten van de meicirculaire betekenen concreet dat voor fase 1 een bezuinigingsopgave resteert van afgerond € 1,5 miljoen (2024). Momenteel worden de door de organisatie aangeleverde maatregelen verwerkt en geagendeerd bij directie en college. Na presentatie aan het college, zal een afweging plaatsvinden en zal een selectie van de maatregelen gebruikt worden om een sluitende begroting 2024 aan te bieden.

Gelijktijdig met de behandeling van de begroting 2024 wordt ook het voorstel gedaan om te starten met fase 2, waarin we door middel van een participatietraject werken aan een sluitende meerjarenbegroting.

Wat betekent dit voor de raad (procedureel)

Ter voorbereiding op de behandeling van de perspectiefnota 2024 is het wenselijk dat u op de hoogte bent van de financiële effecten uit de meicirculaire. U bent dan in de gelegenheid om deze informatie, indien nodig, te betrekken bij de besluitvorming over de perspectiefnota.

Deze raadsinformatiebrief heeft verder geen procedurele gevolgen voor de raad.

Als u nog vragen heeft kunt u contact opnemen met M. Dane via telefoonnummer (030) - 63 92 611.

Met vriendelijke groet,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten,
de secretaris, de burgemeester,

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke at the end.

A.J. Barink

A handwritten signature in black ink, featuring a large, prominent loop at the top and a long horizontal stroke at the bottom.

G.P. Isabella

Bijlage(n): -